

Las Stocki. Największa bitwa Wyklętych z NKWD, KBW, UB i milicją

Oddziały powojennej konspiracji na ogół nie toczyły wielkich bitew: nie na tym partyzantka polega. Batalie wyklętych to na ogół niewielkie potyczki, szybkie ataki z ukrycia i odskoki. I akcje odbicia więźniów.

Za największy bój uważana jest bitwa w Lesie Stockim koło Końskowoli. W maju 1945 r. ok. 200 partyzantów dowodzonych przez Mariana Bernaciaka, ps. Orlik starło się z 700 funkcjonariuszami NKWD, KBW, UB i milicji, wyposażonych m.in. w samochody pancerne i transportery opancerzone. „Co chwila spadały na nas serie z automatów i karabinów maszynowych oraz granaty ręczne. Jeden z nich rozerwał mi się z prawej strony głowy, ale był to granat zaczepny i poza kilkoma zadrażnieniami odłamkami nic mi się nie stało” – wspominał po latach Jerzy Jurkiewicz „Junacz”, dowódca jednego z plutonów. W wielogodzinnej bitwie zginęło kilkunastu partyzantów i ok. 70 żołnierzy – w ogromnej większości z NKWD – po stronie komunistycznej.

Ruscy na bagnetach

W triumfalnym powrocie Żołnierzy Wyklętych w ostatnich kilku latach mają swój duży udział historycy. Bitwę w Lesie Stockim opisują książki Joanny Wieliczki-Szarkowej i Szymona Nowaka. Obie opisują także m.in. największą bitwę z Sowietami stoczoną także w maju 1945 r. pod Kuryłówką w Rzeszowskim. I było to jedno z największych zwycięstw antykomunistycznego podziemia nad Sowietami po wojnie. Walczyli z nimi partyzanci z NOW-NZW. „Wyskoczyliśmy z okopów, bezładnie pędząc przed siebie, bijąc z rkm-ów, wśród wybuchów granatów, świstu kul, parliśmy przed siebie. Rozbici w tyralierę, z bagnetami na karabinach, młodzi polscy chłopcy brali już ruskich frontowców na bagnety” – wspominał Aleksander Pityński „Kula”. Po stronie polskiej wzięło udział prawie 200 partyzantów mjr. Franciszka Przysiężniaka „Ojca Jana”, zginęło siedmiu, a pięciu zostało ciężko rannych. Sowietów było kilkuset, a zginęło, według różnych źródeł, od 57 do 72.

Wojciech Dudkiewicz

Cały artykuł w najnowszym numerze "TS" (16/2016) - do kupienia również w wersji cyfrowej [TUTAJ](#)

fot. okładka książki Szymona Nowaka "Bitwy wyklętych"